

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
TERMINOLOGIJA IR KALBOS PLANAVIMAS	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: prof. dr. Irena Smetonienė Kitas: doc. dr. Ilona Mickienė	Kauno fakultetas Kalbų, literatūros ir vertimo studijų institutas Muitinės g. 14, Kaunas

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Antroji		Privalomasis

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	Rudens sem. (1 sem.)	Lietuvių kalba

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
10	268 val.	68 val.	200 val.

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Dalyko tikslas – ugdyti gebėjimą paaiškinti ir vertinti terminologiją ir kalbos planavimą, jų aktualumą globalizacijos kontekste. Ugdyti gebėjimą vertinti lietuvių kalbos vienetų sisteminius ryšius, kalbos variantiškumą ir normiškumą, identifikuoti, formuluoti ir spręsti kalbos ir kalbotyros problemas, gebėjimas paaiškinti ir vertinti kalbos ir visuomenės santykius. Ugdyti gebėjimą apibūdinti ir vertinti pagrindinius terminų kūrimo principus, terminų standartizavimo problemas, gebėjimą apibrėžti sąvokas.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Žinos ir gebės vertinti kalbos planavimo ir terminologijos problematiką, tyrimų tradicijas, žinos ir gebės tinkamai vartoti terminiją.	Probleminis dėstymas Teorinės literatūros analizė Seminarai	Kolokviumas Egzaminas Darbas seminaruose
Gebės apibūdinti ir kritiškai vertinti kalbos planavimo ir terminologijos raidos pokyčius, fiksuojamus kolektyvinio visuomenės pažinimo rezultatus.	Paskaita Teorinės literatūros analizė Praktinės užduotys	Egzaminas Darbas seminaruose
Gebės aiškinti ir interpretuoti kalbos ir visuomenės santykius; kalbos raidos dėsningumus, kalbos sandaros standartizavimą ir funkcijas, kalbų santykių (statuso) reguliavimą, kalbos prestižo planavimą.	Probleminis dėstymas Teorinės literatūros analizė Seminarai	Egzaminas Kolokviumas Darbas seminaruose
Gebės moksliai ir kartu suprantamai pateikti pagrindines terminų savybes, pagal kurias vartotojas galėtų pasirinkti reikiamą terminą ir jį	Teorinės literatūros analizė Praktinės užduotys Seminarai	Kolokviumas

<p>virtoti.</p> <p>Naudodamiesi kitų kalbos mokslų žiniomis gebės atpažinti kalbai netinkančius terminus ar jų formas ir juos taisyti.</p>		
<p>Mokės savarankiškai identifikuoti ir spręsti praktines terminologijos problemas bei taikyti įvairius sprendimo būdus savo profesinėje veikloje.</p>	<p>Poleminė paskaita Seminarai</p>	<p>Darbas seminaruose</p>

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Egzaminas	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
<p>Kalbos politika. Pagrindinės sąvokos. Kalbos politikos ištakos Europoje. Lietuvos kalbos politika.</p>	4		2					6	18	<p>Kalbos vieta valstybių politikoje: standartinių kalbų susikūrimas, 82–103. Mokslo kalbos politika, 111-125.</p> <p>Rekomenduojama: Two Types of Standard Language History in Europe, 131-150. Standartinių (bendrinių) kalbų istorijos chronologija, 97-115.</p>

Kalbos planavimo – kaip vienos iš sociolingvistikos krypčių – sąvokos, objektas ir tikslai.	4		2					6	20	<p>Kalbos planavimo ir kalbos politikos terminai, 84–101.</p> <p>Language planning and education, 1-37.</p> <p>The Implementation of Corpus Planning: Theory and Practice, 269-289.</p> <p>Rekomenduojama: Language planning in the Light of a General Theory of Language: A Methodological Framework, 103-126.</p>
Kalbos statuso ir kalbos vartosenos (korpuso) planavimas (grafizacija, standartizacija, modernizacija). Kalbos mokymo planavimas.	4		2					6	22	<p>Kalbos politikos gairės 2004–2008 m. vlkk.lt</p> <p>Rearticulating the Case for Micro Language Planning in a Language Ecology Context, 147-170.</p> <p>The Cambridge Handbook of Language Policy. 59-100</p> <p>Rekomenduojama: Development Strategy of the Estonian Language 2004-2010. Guidelines of the State Language Policy for 2005-2014. (Latvija)</p>

<p>Kalbos planavimo atšakos – kalbos prestižo planavimo – samprata, prestižo planavimo būdai ir priemonės. Kalbos įvaizdžio sąvoka. Kalbos prestižas ir prestižinė kalba, prestižinės raškos priemonės.</p>	4		2					6	18	<p>Language, Prestige and Stigma, 703–708. Kalbos prestižas ir jo planavimas, 231–256. Viešoji nuomonė ir kalbų politika, 287–293</p> <p>Rekomenduojama: Grėsmės kalbai ir kalbos priežiūra: žurnalistų požiūris, 173–189.</p>
<p>Terminologijos istorija ir kryptys. Terminologijos objektas-sąvoka-apibrėžimas-terminas. Terminų tipologija. Terminų ekstencija ir intencija. Terminologija – transdisciplina ir interdisciplina; pagrindinė žinių visuomenės disciplina. Terminologija ir kompiuterija, informatika, logika, onomasiologija, semiotika, ontologija.</p>	4		2	2				8	18	<p>Gaivenis K. Lietuvių terminologija: teorijos ir tvarkybos metmenys. V. P. 9–36; Keinys S. Terminologijos abėcėlė. V. P. 6–26.</p> <p>Rekomenduojama. Kvašytė R. Mokomasis terminologijos žodynėlis. V. 2005.</p>
<p>Terminų gramatika. Terminų pragmatika. Terminų taisyklingumas, vienareikšmiškumas, tikslumas, sistemiškumas, trumpumas, stilistinis neutralumas ir darybos patogumas. Terminai ir jausmai. Terminijos šaltiniai: terminologizavimas, naujadarų kūrimas, terminų skolinimasis. Lietuviškų terminų darybos priemonės ir būdai.</p>	2			4				6	22	<p>Gaivenis K. Lietuvių terminologija: teorijos ir tvarkybos metmenys. V. P. 30–62; Keinys S. Terminologijos abėcėlė. V. P. 27–104.</p> <p>Rekomenduojama. Keinys S. Priesaginė lietuviškų terminų daryba. – Lietuvių kalbotyros klausimai: Lietuvių terminologija 16.; Gaivenis K. Terminizacija ir determinizacija.- Terminologija 4. V., 2002. P. 4–7.</p>

Terminologijos darbas – terminų tvarkyba, terminų standartizacija, kompiuterinė terminų tvarkyba, tekstinė terminų tvarkyba, visuomenės švietimas. Terminografija – terminų žodynai, elektroniniai terminų bankai ir duomenų bazės.	4		2	2				8	22	Gaivenis K. Lietuvių terminologija: teorijos ir tvarkybos metmenys. V. P. 63–87. Rekomenduojama. Maslauskienė R. Terminų standartizavimas. – Terminologijos istorijos ir dabarties problemos. V., 2004. P. 265–270.
Terminų žodynai, elektroniniai terminų ir žinių bankai, duomenų bazės – jų rengimas ir leidyba. Terminų tvarkymas rengiant ir leidžiant mokslinę bei kitokią literatūrą. Terminų, terminų standartų ir terminų žodynų aprobavimas.	2		2	2				6	18	Dėl terminų standartų aprobavimo taisyklių (1998 m. sausio 29 d. Nutarimas Nr. 69). – Lietuvių kalbos komisijos nutarimai. 1977–1998. V., 1998. P. 176–177.
Teiktinų ir neteiktinų terminų nustatymas. Terminų sisteminimas ir norminimas rašant, verčiant ir redaguojant įvairius tekstus. Objektų, sąvokų ir terminų skirtingomis kalbomis derinimas. Valstybinė lietuvių kalbos komisija, Standartizacijos departamento Terminologijos komitetas, Tarptautinės standartų organizacijos.	4			6				10	22	Gaivenis K. Lietuvių terminologija: teorijos ir tvarkybos metmenys. V. P. 89–108.
Konsultacijos		4						4		
Egzaminas						2	2	2	20	
	32	4	14	16		2	68	200		

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas seminaruose	20 proc.	Semestro metu	2 balai – aktyviai dalyvauja svarstant tiriamąjį klausimą, argumentuoja savo nuomonę, demonstruoja studijuotos literatūros analitinę, kritinę refleksiją; 1 balas – dalyvauja svarstant tiriamąjį klausimą, argumentuoja savo nuomonę, referuoja studijuotos literatūros informaciją; 0 balų – neįsitraukia į svarstymus.
Kolokviumas	30 proc.	8 sav.	Atvirojo tipo klausimai. Kiekvienas klausimas vertinamas 10 balų. Vertinama taip: 10 balų – visapusiškai atskleista klausimo esmė, parodytos apibendrintos žinios, vadovautasi teorinės literatūros įžvalgomis, parodytas gebėjimas kritiškai vertinti.

			<p>9 balai – atskleista klausimų esmė, parodytos apibendrintos žinios, aiškintos priežastys;</p> <p>8 balai – parodytas sąryšinis žinojimas ir supratimas: esminės dalys susietos ir integruotos į visumą;</p> <p>7 balai – parodytas daugiastruktūris žinojimas: susitelkta į keletą svarbių aspektų, tačiau ne visi tinkamai tarpusavyje susieti;</p> <p>6 balai – parodytas daugiastruktūris žinojimas: susitelkta į keletą svarbių aspektų, tačiau jie nėra tarpusavyje susieti;</p> <p>5 balai – parodytas vienastruktūris žinojimas: atsakymai sutelkti į vieną aspektą, atsakymai remiasi faktų išvardijimu;</p> <p>4–1 netenkinami minimalūs reikalavimai, pasitelkiami netinkami arba klaidingi faktai, klaidingai atsakyta arba visai neatsakyta į klausimą.</p>
Egzaminas	50 proc.	Per sesiją	<p>Atvirojo tipo klausimai, praktinė užduotis.</p> <p>Kiekvienas klausimas ir praktinė užduotis vertinama 10 balų. Vertinama taip:</p> <p>10 balų – visapusiškai atskleista klausimo esmė, parodytos apibendrintos žinios, vadovautasi teorinės literatūros išvalgomis, parodytas gebėjimas kritiškai vertinti.</p> <p>9 balai – atskleista klausimų esmė, parodytos apibendrintos žinios, aiškintos priežastys;</p> <p>8 balai – parodytas sąryšinis žinojimas ir supratimas: esminės dalys susietos ir integruotos į visumą;</p> <p>7 balai – parodytas daugiastruktūris žinojimas: susitelkta į keletą svarbių aspektų, tačiau ne visi tinkamai tarpusavyje susieti;</p> <p>6 balai – parodytas daugiastruktūris žinojimas: susitelkta į keletą svarbių aspektų, tačiau jie nėra tarpusavyje susieti;</p> <p>5 balai – parodytas vienastruktūris žinojimas: atsakymai sutelkti į vieną aspektą, atsakymai remiasi faktų išvardijimu;</p> <p>4–1 netenkinami minimalūs reikalavimai, pasitelkiami netinkami arba klaidingi faktai, klaidingai atsakyta arba visai neatsakyta į klausimą.</p>

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Antia, B. E.	2000	Terminology and Language Planning. An Alternative Framework of Practice and Discourse.		Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
Baldauf, R. B.	2006	Rearticulating the Case for Micro Language Planning in a Language Ecology Context, 147-170.	Current Issues in Language Planning 7 (2-3).	Prieiga per internetą: http://espace.library.uq.edu.au/view/UQ:121324/HCA12UQ121324.pdf
Cabré, M. T.	1999	Terminology. Theory, Methods and Applications.		Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
Cooper, R. L.	1989	Language Planning and Social Change.		Cambridge: Cambridge University Press.
Edwards, J.	1996	Language, Prestige and Stigma, 703-708.	Contact linguistics: An	Berlin, New York: Walter de Gruyter.

			International Handbook of Contemporary Research.	
Gaivenis, K.	2002	Lietuvių terminologija: teorijos ir tvarkytos metmenys.		Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
Haugen, E .	1983	The Implementation of Corpus Planning: Theory and Practice, 269-289.	Progress in Language Planning. International Perspectives.	Berlin: Walter de Gruyter.
Kalėdienė, L.	2009	Viešoji nuomonė ir kalbų politika, 287-293	Kalbos kultūra 82	
Lacasta, J., Noguera-Iso, J., Zarazaga-Soria, F. J.	2010	Terminological Ontologies. Design, Management and Practical Applications.		Springer.
Miliūnaitė, R.	2010	Kalbos prestižas ir jo planavimas, 231–256.	Kalbos kultūra 83.	DB Lituania.
Pupkis, A.	2005	Kalbos kultūros studijos.		Vilnius: Gimtasis žodis.
Smetonienė, I.	2005	Lietuvių kalbos politika Europos kalbų politikos kontekste, 23–31.	Kalbos kultūra 78.	
Sud. Spolsky, B.	2012	The Cambridge Handbook of Language Policy.		Cambridge: Cambridge University Press.
Temmerman, R.	2000	Towards New Ways of Terminology Description. The Sociocognitive Approach.		Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
Vaicekauskienė, L.	2007	Naujieji lietuvių kalbos svetimžodžiai: kalbos politika ir vartoseną.		Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
Zabarskaitė J., Smetonienė, I.	2012	Mokslo kalbos politika, 111–125.	Parlamento studijos 2012, nr. 12.	
	1990	Terminologijos principai ir metodai. Lietuvos RST 1115-90 (ISO 704-87).		Vilnius.
	2008	Terminology work – Harmonization of concepts and terms. ISO standartas.		
Papildoma literatūra				
Ager, D.	2001	Motivation in Language Planning and Language Policy.		Clevedon: Multilingual Matters Ltd.
Baldauf, R. B.	2004	Issues of Prestige and Image in Language-in-education Planning in Australia, 376-388.	Current Issues in Language Planning 5 (4).	
Ferguson, G.	2006	Language Planning and Education.		Edinburgh University Press Ltd.
Groof, J. de	2002	Two Hundred Years of Language Planning in Belgium, 117-134.	Standardization. Studies from the Germanic languages (Eds.	John Benjamins.

			A. R. Linn, N. McLelland).	
Haarmann, H.	1990	Language Planning in the Light of a General Theory of Language: A Methodological Framework, 103-126.	International Journal of the Sociology of Language 86 (1).	
Kaplan, R. B., Baldauf, R. B. Jr.	1997	Language Planning: from Practice to Theory.		Clevedon: Multilingual Matters.
Kvašytė, R.	2005	Mokomasis terminologijos žodynelis.		Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
Nevinskaitė, L.	2009	Grėsmės kalbai ir kalbos priežiūra: žurnalistų požiūris, 173-189.	Kalbos kultūra 82.	
Subačius, G.	2002	Two Types of Standard Language History in Europe, 131-150.	Res Balticae 8.	Prieiga per internetą: < http://www.uic.edu/classes/lith/Hth520/SUB_strp/SUB_2004_Chron%20METM.PDF >
Subačius, G.	2004	Standartinių (bendrinių) kalbų istorijos chronologija, 97-115.	Metmenys 84.	
	2014,	Europos Sąjungos institucijų vertimo į lietuvių kalbą vadovas.		Prieiga per internetą: < http://ec.europa.eu/translation/lithuanian/guidelines/documents/interinstitutional_translation_guide_lt.pdf >
	2015	Europos Sąjungos institucijų vertimo į lietuvių kalbą vadovas. II dalis.		Prieiga per internetą: < http://ec.europa.eu/translation/lithuanian/guidelines/documents/linguistic_guidelines_lt.pdf >
	2004	Terminologijos istorijos ir dabarties problemos		Vilnius: LKI leidykla.
	1995-	Terminologija	Nr. 2-	Vilnius: LKI leidykla.
	2014	Apie valstybinės kalbos politiką Latvijoje, 23-26.	Gimtoji kalba 5.	
	2004	Development Strategy of the Estonian Language 2004-2010.		Tartu.
	2007	Guidelines of the State Language Policy for 2005-2014.		Rīga.